

דף יב.

עין משפט ב.

או"ח סימן רנב פ"ה ו

עיינ לעיל דף יא: עין משפט אות ג

עין משפט ג.

או"ח סימן כח פ"ה א

א. חייב אדם למשמש בתפילין בכל שעה **ב** שלא יסיח דעתו מהם וימשמש בשל יד תחלה **ז**.

וכשיאמר "וקשרתם לאות על ידיך" ימשמש בשל יד, וכשיאמר "והיו לטוטפות בין עיניך" ימשמש בשל ראש.

עין משפט ד.

או"ח סימן רנב פ"ה ז

ט. מצוה שאדם ימשמש **ק** בכליו בערב שבת סמוך לחשיכה, שלא יהיה בהם דבר שאסור לצאת בו בשבת.

עין משפט ה.

או"ח סימן ערה פ"ה א

א. אין קורין בספר לאור הנר **י** אפי' אינו מוציא בפיו, שמא יטה. אפי' הנר גבוה עשר אמות שאינו יכול להגיע אליו לא חלקו חכמים

פ. מנחות ל"ו, והיינו כל שעה שנזכר בהם, שמיד ימשמש כדי שלא יסיח מהם דעתו, ב"ח.

ולדעת הרא"ש ורבינו יונה היסח הדעת דאסור הוא אם עומד בשחוק וקלות ראש, אך בשאגת אריה סי' ט"ל כתב דכל היסח דעת אסור והוכיח כן מרמב"ם ורמב"ן וכתב דכן עיקר, וכ"כ האר"י ז"ל בשער הכוונות דרוש ה' דתפילין דאסור אפי' בהיותו מתפלל ורק כשהוא עוסק בתורה או מתפלל שמונה עשרה פטור ע"ש. ועיינ בכה"ח אות ב' מעשה נורא מזמן האר"י ז"ל.

צ. כדי שלא להעביר על המצוה שהיא סמוכה לו למשמוש, ועוד שהיא קודמת בפסוק, לבוש.

ק. ואין חילוק בין איש או אשה, ב"ח. ואפי' לסוכרים שאין ר"ה בזה"ז מצוה למשמש שמא יש עליו דבר מוקצה, מ"א ס"ק כ"ו.

י ולפ"ז גם בעיר שמערבין בה מצוה למשמש בע"ש בבגדיו משום מוקצה, וגם בשבת אם רוצה לצאת מחוץ לעירוב מצוה למשמש אם אין עליו דבר מה.

י. שבת י"א. וה"ה דאין בודקין הציצית לאור הנר וכל דבר הצריך עיון קצת אין עושין לאור הנר.

בדבר, ומטעם זה אסור גם כשהנר בעששית **ש**, וכן בנר של שעה **ת**.

עין משפט ו. או"ח סימן ערה פעיף יא

יא. כלים הדומים זה לזה וצריך עיון **א** להבחין בניהם אסור לבודקן לאור הנר, ואפי' להבחין בין בגדיו לבגדי אשתו אם הם דומים אסור.

עין משפט ז. או"ח סימן שמו פעיף ט

ט. רמשים שהם פרים ורבים **ב** מזכר ונקבה או מתהויין מן העפר כמו הפרעושין השחורים, ההורג אותם חייב כהורג בהמה וחייב. אבל כנים הלבנים **ג** המתהוים מן הזיעה מותר להרוג אותם **ד**.

י. פרעושין השחורים אסור לצודם **ה** אלא א"כ הם על בשרו ועוקצים **ו**

ש. ואם הוא בעששית וסגור במפתח אין איסור, אך הב"ח אוסר גם בזה וכ"כ הט"ז בס"ק א'. וע"כ אין להקל אלא לצורך גדול, כה"ח אות ו'.

ת. ויש מקילין בנר של שעה, ולעת הצורך יש לסמוך על המתירין, וכ"כ הבן איש חי בפ' נח אות י"ח דאין למחות ביד המקילין בנר שעה.

א. ברמב"ם פ"ה כתב וצריך עיון "רב" ולפ"ז באין צריך עיון רב יש להתיר בנר שעה או בשל חלב, כה"ח אות ל"ג.

ב. רמב"ם בפ' י"א משבת.

ג. כך פי' הרמב"ם והרא"ש כר"ת וכך נקטינן.

ד. דאין לה שם בריה דמזיעת אדם היא, אם הם בראשו אבל אם הם בבגדיו כיון שמצויין שם גם פרעושים שחורים גזרינן שמא יהרוג אותם וע"כ מעל בגדיו רק ימלול ויזרוק אותם. כה"ח אות פ"ד.

ה. אבל אין חיוב צידה דאין במינו ניצוד, ט"ז ס"ק ז' ומ"מ אסור מדרבנן ומשום צערא דגופא מותר לכתחלה לצודם אבל לא להרגם.

וגם ההורגם שחייב רק אם צריך לגופם, אבל להנצל מעקיצתו הוי מלאכה שאינה צריכה לגופה ופטור אבל אסור, כה"ח אות ע"ו.

ו. משמע אם הוא על בשרו ואינו עוקצו או על בגדיו מבפנים אסור לצודם, אך הט"ז בס"ק ח' כתב דאם הוא על בשרו אפי' שאינו עוקצו מותר ליטלו כיון שראוי לעוקצו.

וה"ה פישפשים דינם כמו פרעוש דאסור ליטלו אלא אם הם על בשרו ועוקצים, וההורגם חייב. והוא שצריך לגופם.

והוא שצריך לגופם. וכן כתב בכה"ח אות ע"ה כתב להקל יותר בפשפשים אפי' אינם עוקצים או מונחים על בגדיו מבפנים מותר ליטלן כי עקיצתם יותר מצערת משל פרעוש.

אותו אך אסור להורגם^ז כנזכר.

הגה: ולא ימלול אותו בידו שמא יהרגנו אלא נוטלו בידו^ח וזורקו.

עין משפט ט.

או"ח סימן שו סעיף ו

ז. חפצי שמים מותר לדבר בהם בשבת כגון חשבונות של מצוה^ט ולפסוק צדקה^י ולפקח על עסקי רבים^כ, וכן לשדך ולארס^ל, ללמד תינוק אומנות^מ והיינו לדבר אם רוצה להשתכר, אבל לשוכרו בשבת

ז. רמשים שמתהוין מן הגללים או מן הפירות הרקובין, וכן תולעין מן הבשר או מקטניות ההורג אותם פטור, רמב"ם פ"א הלכה ב'.

ו. וכתב המ"מ שם דפטור כאן היינו מותר אף לכתחלה דומיא דכינה, אך הלחם משנה כתב שם דדוקא כינה מותר אבל אלו אסור להורגן ותולעים הגדלים בפירות במחובר הם שרץ גמור ואסור להרגן, מ"א ס"ק כ'.

ז. ובמקום שאמרו אסור להרגם אסור לזרוק אותם ג"כ במים כ"כ האחרונים. כה"ח אות פ'.

ח. דבמקום צער התירו גם מוקצה וגם איסור דרבנן של צידה דאין זה במינו ניצוד וגם זו מלאכה שאינה צריכה לגופה.

לפ"ז היתושים המצויים היום המתעופפים ועוקצים אם עומדים על בשרו מותר לצודן אך לא להרגם. ואם אינם על בשרו יתכן שמותר גם לצודן ואם אפשר בלי מגע יד כי אם ישארו שם בחדר ודאי יעקצו ובפרט בתינוקות וילדים קטנים שיש רגישים מאוד לעקיצתם.

ט. ומותר לחשב מה שצריך לסעודת מצוה, כתובות דף ה', מ"א ס"ק י'.

י. אף דאין מקדישין בשבת כמ"ש בסי' של"ט סעיף ד', כתב הר"ן שלא אסור אלא להקדיש כלי ידוע משום דנראה כמקח וממכר אבל לא אסור לחייב עצמו לגבוה בדיבורו, ועיין עוד בכה"ח אות מ"א.

ודוקא קניית המצוה מותר אבל קניית מקומות בביהכנ"ס דזה דבר שיש בו ממש אסור, וכן אתרוגים לאחר גמר מצוותן מן הקהל אין לזה היתר בשבת, ויש לזוהר בזה, כה"ח אות מ"ב.

י. כתב הב"י בסי' תקכ"ז דהמרדכי סובר דאסור לתת לחבירו בשבת וי"ט מתנה אלא לצורך מצוה או לצורך שבת, מ"א ס"ק ט"ו, כה"ח אות מ"ד.

אסור ליתן לחבירו משכון אלא א"כ לצורך שבת או צורך מצוה, שם אות מ"ה.

י. ומתנות לחתן וכלה אפשר דלשמח אותם ופעמים הם עניים מותר. שם.

בשו"ת כתב סופר חא"ח סי' נ"ט התיר לתת פרתו לגוי בשבת במתנה לפני שתלד כדי להפקיע ממנה קדושת בכור, ועכ"פ המיקל לא הפסיד. כה"ח אות מ"ח.

מקח וממכר בשבת בין בפה ובמסירה אסור גזירה שמא יכתוב. רמב"ם פ' כ"ג הלכה י"ג.

כ. פי' לעיין ולחקור בדברים בלא מלאכה.

ל. ויש לזוהר שלא לקנות בקנין סודר רק בתקיעת כף לבד. כה"ח אות נ'.

מ. דזה ג"כ מצוה, שאם אין לו אומנות עוסק בגזל, מ"א ס"ק י"ג. ועיין בסוף קידושין איזה אומנות מצוה ללמד את בנו, וגם צריך שיעשה אצל אומן ירא שמים שלא ילמד ממעשיו.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

ולהזכיר לו סכום מעות אסור.

הגה: י"א דבמקום שנוהגים ליתן לקורא בתורה לעשות מי שברך ונודרים לצדקה לחזן אסור לפסוק בשבת כמה יתן, אך המנהג להקל^א כיון שמותר לפסוק לצדקה.

או"ח סימן רפז סעיף א

א. יכולים לנחם אכלים בשבת, וכן לבקר חולים, ולא יאמר כדרך שאומר בחול, אלא אומר שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבא, ורחמיו מרובים, ושבתו בשלום.^ב

הגה: וי"א דאין אומרים ורחמיו מרובים^ע וכו', וכן נהגו.

דף יב:

או"ח סימן רפז סעיף א

עין משפט א ב.

עיי' לעיל דף יב. עין משפט אות ט

יו"ד סימן שלה סעיף ו

ו. ויכלול אותו בתוך שאר חולי ישראל^ב שיאמר המקום ירחם עליך בתוך שאר חולי ישראל. ובשבת אומר: שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבא.^ז

- נ. גם אם החזן עשיר כיון שנותנים לו זה כדי שיתפלל הוי צורך מצוה, מ"א ס"ק ט"ו. ואסור להביא בשבת לביהכנ"ס דבר ואפי' ס"ת כדי להקדישו ויש לזהר להקדישו מע"ש.
- ו. לקרוא עיתונים אסור כיון שיש בהם ידיעות במשא ומתן כ"כ בשאלת יעב"ץ סי' קס"ב. ועיי' בכה"ח אות ס' בנשבע לפרוע ליום פלוני וחל אותו יום בשבת.
- ס. משמע מלשון השו"ע דבניחום אכלים אומר כרגיל, כה"ח אות א'. ויש שרק יושבים ואין אומרים דבר, וכתב הכף החיים באות ד' דהוא מנהג יפה.
- ז. וכתבו חכמי המוסר דאדם יבקר את החולה בעיקר ביום חול לראות למה הוא זקוק ולהביא לו. ומי שהוא רך הלבב ומיצר על יסורי החולה לא יבקר אותו בשבת, דלעונג ניתן ולא לצער, כה"ח אות ו'.
- ח. דזה לשון תחינה ואין אומרים אותה בשבת, וה"ה בניחום אכלים אין לומר ורחמיו מרובים רק יאמר ונחמה קרובה לבא ושבתו בשלום, ועיי' מש"כ באות א'.
- ט. שמתוך שכוללו עם אחרים תפילתו נשמעת. ש"ך ס"ק ד'.
- י. ובאו"ח סי' רפ"ז מסיים המחבר ורחמיו מרובים ושבתו בשלום, וכ"כ הב"ח. ש"ך.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ג.

או"ח סימן קא סעיף ד

ה. ד. יכול להתפלל בכל לשון ק, והנ"מ בצבור אבל ביחיד לא יתפלל אלא בלשון הקודש ר.

וי"א דהני מילי בשואל צרכיו אבל תפלה הקבועה לצבור אפי' יחיד יכול לאמרה בכל לשון ש.

וי"א דאף יחיד ששואל צרכיו יכול בכל לשון חוץ מלשון ארמית ת.

עין משפט ד

יו"ד סימן שלה סעיף ה

ה. ה. כשמבקש עליו רחמים אם הוא לפניו יכול לבקש בכל לשון א, אבל שלא בפניו רק בלשון הקודש.

עין משפט ה

יו"ד סימן שלה סעיף ג

ג. ג. לא ישב גבוה מעל החולה אלא מתעטף ויושב לפניו ב שהשכינה למעלה מראשותיו.

ק. כתב בשער הכוונות דכמה רזין יש בלשון התפלה וע"כ מי שיודע להתפלל בלה"ק אל יתפלל כי אם בלשון הקודש, ועיין בסי' קצ"ג סעיף א' דמשמע דבלשון הקודש יוצא גם באינו מביין.

ר. דבצבור הקב"ה בעצמו מקבל תפלתם משא"כ ביחיד התפלה מתקבלת ע"י המלאכים, והם אינם נזקקים לשאר לשונות רק ללשון הקודש, כה"ח אות י"ז.

ו. ובצבור שמהני בכל לשון היינו שכל הצבור מתפללים ביחד באותה לשון אחרת, אבל אם הציבור מתפללים לשון הקודש והיחיד מתפלל עמהם בלשון אחרת לא נקרא בצבור, כה"ח אות י"ח. וציבור היינו עשרה. שם.

ש. וע"כ מי שאינו יודע סדר התפלה בלשון הקודש כגון נשים ועמי הארץ יש להם להתפלל בלשון לע"ז כדי שלא יתבטלו ממצות התפלה, שם אות י"ט.

ת. שאין נזקקין לארמית כיון שמגונה בעיניהם, ט"ז ס"ק ה', ומ"א ס"ק ז' וזהו הטעם לאמירת כל חמירא בלשון ארמית כדי שלא יקטרגו כי אינם נזקקין ללשון זו וגם זה הטעם בקדיש, כה"ח אות כ'. ובצבור אין קפידא גם בארמית, שם.

א. שהרי מבקש כב יכול בפני השכינה עצמה, אבל שלא בפניו אין מלאכי השרת מכירין בכל לשון. ועיין באו"ח סי' ק"כ. ש"ך ס"ק ג'.

ב. ולא מראשותיו. משוירי ברכה ממעבר יבק.

עין משפט ו.

או"ח סימן ערה פעיף א

א. אין קורין בספר לאור הנר^ג אפי' אינו מוציא בפיו, שמא יטה. אפי' הנר גבוה עשר אמות שאינו יכול להגיע אליו לא חלקו חכמים בדבר, ומטעם זה אסור גם כשהנר בעששית^ד, וכן בנר של שעה^ה.

עין משפט ז.

או"ח סימן ערה פעיף ב ג

ב. ודוקא אחד לבדו אסור לקרוא לאור הנר, אבל שנים קוראים ביחד שאם בא אחד להטות חבירו מזכירו שהיום שבת, והוא שקוראים בענין אחד, אבל בב' ענינים לא.

הגה: וי"א דבב' ספרים אפי' בענין אחד אסור.

ג. אם ישנו אחר עמו ואמר לו תן דעתך עלי^ו שלא אטה מותר וה"ה אם אומר כן לאשתו.

עין משפט זו.

או"ח סימן ערה פעיף ה

ה. במדורה, אפי' עשרה אין קוראין כיון שיושבין רחוקים זה מזה וגם הזנבות של המדורה סמוכין להם, ויבואו לחתות ולהבעיר^ז.

עין משפט ט.

או"ח סימן ערה פעיף ד

ה. ד. אדם חשוב^ח שאין דרכו בחול להטות מותר לקרוא לאור הנר.

ג. שבת י"א. וה"ה דאין בודקין הציצית לאור הנר וכל דבר הצריך עיון קצת אין עושין לאור הנר.

ד. וואם הוא בעששית וסגור במפתח אין איסור, אך הב"ח אוסר גם בזה וכ"כ הט"ז בס"ק א'. וע"כ אין להקל אלא לצורך גדול, כה"ח אות ו'.

ה. ויש מקילין בנר של שעה, ולעת הצורך יש לסמוך על המתירין, וכ"כ הבן איש חי בפ' נח אות י"ח דאין למחות ביד המקילין בנר שעה.

ו. אבל מן הסתם בלי שיאמר לו אין לסמוך עליו ואפי' יש בני הבית הרבה.

ז. ולא מהני ההיתר שיאמר לחבירו תן דעתך עלי שאני לא אחתה, כה"ח אות כ"ה.

ח. ואנו לא בקיאים מי הוא חשוב לענין זה כ"כ הב"י, ע"כ יש להחמיר.

עין משפט י.

אור"ח סימן ערה פעיף יב

יב. יב. שמש שאינו קבוע אסור לו לבדוק כוסות וקערות לאור הנר כיון שאינו מכירן, אבל שמש קבוע מותר משום שאינו צריך עיון רב, ובנר שמן אין מורין לו היתר שמא יבא להסתפק ממנו.

הגה: נהגו לכסות הקטנים שלא יהיו ערומים ליד הנרות שבת ויו"ט ט משום ביזוי מצוה.

עין משפט ל.

אור"ח סימן ערה פעיפים ט י

ט. ט. בליל פסח שחל להיות בשבת מותר לקרוא לאור הנר ההגדה, משום דהוי כקורא ראשי פרקים^י שמותר, דאין עם הארץ שלא שגורה בפיו ההגדה קצת.

י. י. הרב יכול לראות ראשי פרקים מהיכן יקראו התינוקות ולסדר ראשי הפרשיות, מאחר שאינו מעיין בספר תמיד יש בכך היכר.

ט. וה"ה נר הבדלה ונר אחר של מצוה, ובפסחים קי"ב ע"ב אמרו מפני הסכנה שבא לידי נכפה וזה בערום לגמרי, כה"ח אות מ"א.
י. ואז אפי' קורא כולה בספר מותר. כה"ח אות ל"א.